

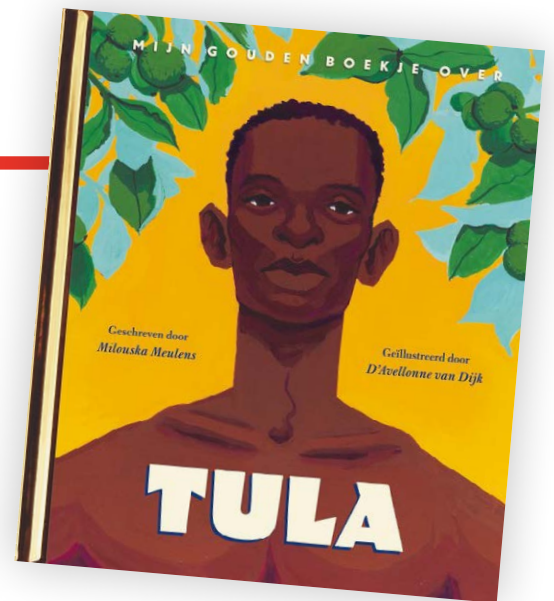

Met deze lessuggestie werk je effectief aan de kerndoelen

Met de lessuggesties van lezeninhetpo.nl werk je aan de kerndoelen Nederlands, en aan de kerndoelen van andere leergebieden. Door jeugdliteratuur (voor) te lezen, en door het nadenken, praten en schrijven over boeken, kunnen je leerlingen namelijk allerlei vaardigheden opdoen. Daarom helpen deze lessuggesties je om jeugdliteratuur te

koppelen aan onder andere wereldoriëntatie, kunst en cultuur of burgerschap. Zo kun je effectief werken aan meerdere belangrijke kerndoelen. Meer weten over hoe je jeugdliteratuur kunt inzetten binnen andere vakken? Kijk op lezeninhetpo.nl.

Mijn Gouden Boekje over Tula

tekst: Milouska Meulens
illustraties: D'Avellonne van Dijk

Rubinstein 2025 - € 9,99 - ISBN: 9789047634867

Groep
1-3 (NL)
Leerjaar
kleuters (B)
Thema's
•slavernij
•eerlijk en oneerlijk
•vrij zijn
•opstand

Je kunt van dit boekje een gratis leesfragment bekijken via de website van [Rubinstein](http://Rubinstein.nl).

Tula is een held. Hij leefde lang geleden op Curaçao. Daar moest hij hard werken en werd hij slecht behandeld. Want Tula leefde in slavernij. Dat moest stoppen! Tula bedacht een plan om te vechten voor vrijheid. De opstand die hij organiseerde speelde een belangrijke rol in de afschaffing van de slavernij op Curaçao en de andere eilanden binnen het Koninkrijk der Nederlanden.

1 Vooraf

Iedereen zou het verhaal van Tula moeten kennen – ook jonge kinderen. *Mijn Gouden Boekje over Tula* is een toegankelijke kennismaking met deze moedige vrijheidsstrijder, en is geschikt voor kinderen vanaf vier jaar. In heldere taal vertelt Milouska Meulens hoe Tula in opstand kwam tegen slavernij en daarmee

geschiedenis schreef. De illustraties van D'Avellonne van Dijk versterken de verhaalkracht en maken de emoties goed zichtbaar. Dit boekje brengt grote thema's als onrecht, moed en vrijheid op een heldere manier over. En het laat zien dat de strijd voor vrijheid nog steeds actueel is, ook in de wereld van vandaag.

2 Introductie van het boek in de klas

Vraag de leerlingen wat een held is. Stel vragen als:

- Hoe ziet een held eruit? Wat voor kleding draagt die?
- Wat moet je doen om een held te zijn?
- Kunnen wij ook helden zijn?

Vertel de leerlingen dat jullie een boek gaan lezen over een held genaamd Tula. Bekijk samen de cover. Vraag:

- Waarom zou Tula een held zijn?
- Hoe kijkt Tula? Kijkt hij blij, boos, dapper?
- Waar speelt dit verhaal zich af, denk je?

3 Voorlezen

Deze vragen zijn geïnspireerd op de methode 'boekgesprekken' van Aidan Chambers. Alle antwoorden zijn goed: alles mag en kan verteld worden. Wees nieuwsgierig naar wat de leerlingen te vertellen hebben en vraag door.

Doel van de vragen:

- De leerlingen denken na over wat eerlijk en oneerlijk is.
- De leerlingen ontdekken dat je samen sterker staat dan alleen

Zorg ervoor dat iedereen het boek goed kan zien of laat de illustraties zien op het digibord. [Je vindt hier een inkijkexemplaar.](#) Lees het boek voor en laat de leerlingen de illustraties bekijken. Stel tijdens het voorlezen nog geen vragen. Lees het boek daarna (of later) nog een keer voor. Neem de tijd voor het bekijken van alle illustraties. Lees de vragen voor het voorlezen even door. Je kunt alle vragen stellen of zelf een selectie maken.

Lees spread 1 en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Waar woonde Tula? Hoe ziet zijn omgeving eruit?
- Wat betekent 'vrij zijn'? Wanneer ben je dat? Waarom was Tula niet vrij?
- Wat voor werk doen Tula, zijn familie en vrienden? Wie weet wat voor werk jouw ouders doen?

Lees spread 2 en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Wat is een 'shon'? Is dit een Nederlands woord, denk je? Waar zie je de baas op de tekening? Hoe weet je dat? Hoe heet de baas?
- Wat doet baas Casper? Hoe kijkt hij, welke emotie zie je? Denk je dat het een aardige man is?
- Hoe kijkt de vrouw op de tekening? Welke emotie herken je? Waarom kijkt ze

zo, denk je? Wat zie je nog meer op de tekening?

- Waar denk je aan bij 'verbreek de kettingen'? Wat betekent het, denk je?

Lees spread 3 en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Op de tekening zie je dat Tula liever een ander leven zou willen. Waar droomt hij van, denk je? Wat zou hij voor kleren dragen? Wat zou hij doen?
- Hoe worden de mensen behandeld volgens het liedje? Welk dier wordt ook zo behandeld?

Lees spread 7 en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Wat voor bijnaam krijgt Tula? Waarom krijgt hij deze bijnaam?
- Wat vindt baas Casper van Tula's plan? Welke emotie herken je op de tekening? Is hij blij, boos, bang?
- Is Tula bang voor het leger dat Casper laat komen? Wil Tula zelf vechten?

Lees spread 4 en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Wat mogen de dieren allemaal zélf kiezen of doen? Zouden de dieren zomaar ergens heen kunnen gaan als ze dat willen? Mogen de dieren zelf kiezen wanneer ze slapen? Mag Tula dat ook, denk je?
- Tula denkt dat niemand voor hem zorgt als hij ziek is. Een ziek dier wordt wel verzorgd. Kun je dat zien op de tekening? Wie zorgt voor jou als je ziek bent?
- Wie denk jij dat een fijner leven heeft: Tula of de dieren? Waarom?

Lees spread 8 en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Sablika denkt misschien: ik ben pas vrij als iedereen vrij is. Wat bedoelt ze daarmee? Waarom is het belangrijk dat iedereen vrij is, en niet alleen jijzelf?

Lees spread 5 en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Tula wordt 'opstandig'. Wat betekent dit, denk je? Wat doe je als je opstandig bent?
- Wat wil Tula graag veranderen? Hoe wil hij dat doen?
- Samen voelen Tula en zijn vrienden zich sterk. Waarom ben je samen vaak sterker? Wat is er fijn aan samen iets doen?

Lees spread 10 en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Tula is trots op zichzelf. Zijn strijd is niet voor niets geweest. Kun je dit uitleggen?
- Tula krijgt straf vanwege de opstand. Wat vind je van die straf?

Lees spread 6 en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Waarom wordt het plan van Tula in geheimtaal doorverteld, denk je? Wat zou er kunnen gebeuren als iemand het plan doorvertelt aan de verkeerde persoon?

Lees spread 11 en 12 en stel daarna bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Waarom is Tula een held? Wat heeft hij voor anderen betekend?
- Denk je dat Tula ook in zijn eentje in opstand had kunnen komen? Of is het beter om samen iets te veranderen?

4A Verwerking: Als ik me vrij voel, doe ik...

De leerlingen denken na over wat ze graag doen als ze zich vrij voelen en maken hier een tekening van.

Doelen:

- De leerlingen tekenen wat ze graag doen als ze vrij zijn.
- De leerlingen vertellen over hun werk.

Sluit aan bij kerndoel 4B (Nederlands - Communicatie): *De leerling voert gesprekken om tot kennisopbouw, begrip of een aanpak te komen.*

Benodigdheden:

- tekenvellen
- potloden of stiften
- perforator
- touw

1. Vertel: 'Tula wilde vrij zijn, maar dat was hij niet. Hij wilde zelf kiezen welk werk hij deed, waar hij woonde, wat hij at en wat hij op een dag deed. Hij vond dat iedereen vrij moet

zijn: dat je zélf mag kiezen wat je doet. Alles mag, niets moet.' Start een kringgesprek over vrijheid. Vraag: wat kun je allemaal doen als je vrij bent? Wat doe jij het allerliefst als je vrij bent?

2. Laat de leerlingen tekenen wat zij het allerliefst doen als ze vrij zijn. Denk aan voetballen, tekenen, afspreken met vrienden of gamen.

3. Laat enkele leerlingen vertellen wat ze getekend hebben en waarom. Stel vragen als: waarom vind je dat fijn? Wie doet dit ook graag? Kun je het samen doen of doe je het alleen? Misschien kunnen jullie enkele ideeën kiezen en op school uitvoeren.

4. Maak samen een vrijheidsslinger. Perforeer de tekeningen bovenaan met twee gaatjes en rijg er een touw doorheen, zodat alle tekeningen samen één slinger vormen.

4B Verwerking: Vrijheid vieren

De leerlingen ontwerpen een feestelijk T-shirt in de kleuren van de Surinaamse vlag.

Doelen:

- De leerlingen kunnen vertellen hoe zij feestvieren.
- De leerlingen ontdekken wat Ketikoti is.

Sluit aan bij kerndoel 4A (Nederlands - Communicatie): *De leerling voert gesprekken afgestemd op doel, gesprekspartner(s) en context.*

Benodigdheden:

- Kleurplaat T-shirt (zie bijlage)
- Groene, gele en rode stiften of kleurpotloden

1. Vertel dat het op 1 juli Ketikoti is. Op deze dag vieren we dat de slavernij is afgeschaft. Wat zou Tula ervan vinden dat er een feestdag is om te vieren dat iedereen vrij is?

2. Start een kringgesprek over feestvieren. Stel vragen als: hoe vier jij feest? Wat doe je op een feestje? Wat eet je dan? Wat trek je aan? Vieren alle leerlingen in de klas dezelfde feesten?

3. Bekijk met de leerlingen de aflevering van *Kindertijd* over Ketikoti (seizoen 14, aflevering 69) tot 2 minuten. Je kunt de video later afkijken en er met de leerlingen over in gesprek gaan.

Link: npo.nl/start/serie/kindertijd/seizoen-14/feest-keti-koti

4. Stel na afloop of tijdens het kijken vragen als:

- De mama van Sedi maakt haar haren mooi. Straks gaan ze dansen en lekker eten. Waar denk je dat ze naartoe gaan?
- Waarom denk je dat Sedi er extra mooi wil uitzien?
- Sedi beschrijft wat ze ziet. Vind je het eerlijk dat de tot slaaf gemaakten moesten doen wat de man op het paard zei?
- Het meisje zegt dat slaven niet vrij zijn. Wat bedoelt ze daarmee? Passen handboeien bij vrij zijn of bij niet vrij zijn?

5. Sedi draagt een prachtige jurk in de kleuren van de Surinaamse vlag. Welke

kleuren zijn dat? (*Wit, rood, groen en een gele ster.*) De kleuren staan voor vrijheid en het herdenken van de slavernij. Tijdens Ketikoti trekt iedereen zijn mooiste kleren aan, in de kleuren van de Surinaamse vlag. De leerlingen gaan nu zelf een feestelijk T-shirt ontwerpen (zie bijlage). Ze gebruiken hiervoor de kleuren wit, rood, groen en geel.

6. Tijd voor een modeshow. Maak een rode loper of schuif tafels aan elkaar waar de leerlingen overheen mogen lopen met hun T-shirt.

5 Verder lezen

- Meer lezen over verzet tegen onrechtvaardigheid? Lees dan *Pluk van de Petteflet* van Annie M.G. Schmidt. Hierin komt Pluk in actie om de Torteltuinen te redden van de ondergang, waarmee hij zich verzet tegen de plannen van volwassenen die geen oog voor de natuur hebben.
- Verder ingaan op het thema slavernij? Voor groep 3 is *Een vrolijke optocht op Ketikoti* van Henna Goudzand Nahar geschikt. Dit is een van de allereerste Nederlandstalige zelfleesboeken over Ketikoti. Of lees het prentenboek *Het meisje met de zaadjes in het haar* van Nancy Bosmans. Hierin worden het Ghanese meisje Yaa en haar moeder tot slaaf gemaakt. In Yaa's vlechten verstopt haar moeder zaadjes uit hun thuisland die Yaa's nachts plant, zodat er in de donkere nacht een sprankje hoop kan groeien.

Colofon

© Stichting Lezen

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek op school (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek)

Auteur

Patsboem! educatief

Vormgeving

Hocus (studiohocus.nl)

www.lezen.nl

